

Geologisch Museum Hofland

Museaal Educatief Centrum

*Museum-
beleidsplan
2019-2024*

Geologisch
museumhofland
Museum Educatief Centrum

Inhoudsopgave

	Pagina
Samenvatting	3
1. Inleiding en terugblik	4
2. Missie en visie	5
2.1 Missie	5
2.2 Visie	5
3. Sterke en zwakke punten	6
3.1 Sterke punten	6
3.1 Zwakke punten	6
4. Kansen bedreigingen en ambities	7
3.2 Kansen	7
3.3 Bedreigingen	7
3.4 Ambities	8
5. Strategie: uitwerking in operationele doelen	8
5.1 Voortgezette professionalisering van de organisatie	8
5.2 Verbetering ruimtelijke faciliteiten	9
5.3 Versterking naamsbekendheid en public relations	10
5.4 Tentoonstellingsbeleid	10
5.5 Educatieve programma's voor Basis- en VWO scholen	12
5.6 Volwassenen educatie	12
5.7 Collectieregistratie en –documentatie	12
5.8 Collectiebeleid	13
5.9 Exploitatie winkel	15
5.10 Atelier	15
5.11 Tuinonderhoud – Stenentuin	16
5.12 Onderhoud en Techniek	16
5.13 Sponsoring en Vrienden	16
6. Bedrijfsvoering	17
6.1 Bestuurlijke organisatie	17
6.2 Financiële organisatie en interne controle	18
6.3 Financiën	19
6.4 Veiligheid	20

Samenvatting

De missie ('waar staan we voor') van Geologisch Museum Hofland luidt:

“Het museum is een voor jong en oud aansprekende plek om kennis te nemen van het Geo-Bio-Historische verhaal van de aarde, met speciale aandacht voor het ontstaan van het Gooi en de oudste menselijke bewoningsgeschiedenis”.

De bijbehorende visie ('waar gaan we voor') is:

Een museaal educatief centrum waar onze bezoekers, door middel van de tentoongestelde geologische, mineralogische-, paleontologische- en archeologische objecten, lezingen en cursussen, inzicht kunnen verwerven in de samenstelling, bouw en geschiedenis van onze aarde.

Het GMH heeft op basis van een SWOT analyse (analyse van sterke en zwakke punten) de volgende ambities:

- Versterking van naamsbekendheid en regionale en nationale uitstraling. Een jaarlijkse groei blijkt niet realistisch en we streven er dan ook naar het bezoekersaantal voor de komende jaren stabiel te houden en zo mogelijk te laten stijgen naar 10.000) in 2024.
- Bestaand ruimtetekort opheffen door verdere uitbreiding zonder het karakter van de museumorganisatie aan te tasten blijft een grote wens, maar realisatie zal niet zonder externe steun kunnen.
- Het mogelijk samengaan van Geopark “Gooi en Vecht” met Geopark “Utrechtse Heuvelrug” in de loop van 2019 zou voor het Geologisch Museum in de jaren daarna in het noordelijke deel van een nieuw gevormd Geopark een rol als kennis- en bezoekerscentrum op het gebied van glaciële stuwwallen kunnen betekenen.
- Intensivering van de samenwerking met het Goois Natuurreservaat, Museum Naturalis Leiden en andere natuurmusea is een uitdaging.
- De aantrekkelijkheid van de buitenkant van museum is de afgelopen jaren door aanpak van tuin en atelier enorm verbeterd. Ook het feit dat GMH een ANWB gastvrij punt is geworden en we uitgifte punt VVV zijn, helpt dat de bredere uitstraling van het museum wordt versterkt.
- Komende periode kan onderzocht worden of een andere naam, bijvoorbeeld Goois Geologisch Museum het grote publiek meer aanspreekt (investering moet hierbij meegenomen worden). De jubileumviering in 2022 – 50 jarig bestaan - kan hiervoor een mooi uitgangspunt zijn.

Om die ambities te bereiken zal de strategie uitgewerkt worden in operationele doelen, zoals voortgezette professionalisering van de organisatie en verbetering van de ruimtelijke faciliteiten, versterking van onze naamsbekendheid en 'public relations' (PR), van het tentoonstellingsbeleid met zijn permanente en tijdelijke tentoonstellingen. Het maken en verzorgen van meer educatieve programma's voor Basis- en VWO scholen. Verbetering van het collectiebeleid wat het behoud, beheer en registratie betreft en de exploitatie van de museumwinkel. Tot slot zal er meer aandacht besteed worden aan sponsoring en het werven van Vrienden.

1. Inleiding en terugblik

Dit beleidsplan geeft de koers aan die het bestuur van de Stichting Geologisch Museum Hofland de komende vijf jaren [2019-2024] wil varen. Geologisch Museum Hofland (afgekort GMH) bestaat ruim 47 jaar en mag zich een volwaardig museum noemen. Bijzonder is dat het museum volledig draait op vrijwilligers; er zijn dus geen betaalde krachten in dienst. Begin 2019 zijn er ca. 85 vrijwilligers werkzaam voor het museum.

In 1972 begon het GMH als een Larens zwerfstenenmuseum, gesticht door een groepje enthousiaste amateur geologen. Zij zagen kans om de gemeente Laren, aan wie de amateur geoloog Lucas Hofland bij zijn overlijden in 1969 zijn collectie zwerfstenen had nagelaten, ervan te overtuigen dat deze collectie beter verdiende dan in kratten in een kelder te verstoffen. Sindsdien is de museale collectie sterk uitgebreid en verbreed door vele aanwinsten en schenkingen. Het huidige museum is dankzij niet aflatende medewerking van de gemeente Laren gunstig gehuisvest in een gemeentelijk monument aan de Hilversumseweg, te weten het voormalige Tolhuis. In 2006 is een nieuwbouwvleugel toegevoegd (de "Nienhuijsvleugel"), die volledig eigendom is van de stichting. Het oude Tolhuis is gemeentelijk bezit.

De Stichting Geologisch Museum Hofland is eigenaar en beheerder van de museale collectie en exploiteert het museum zonder winstoogmerk, conform de ICOM definitie¹. De leiding berust bij het bestuur van de Stichting, met statutaire zetel te Laren (Noord-Holland) en ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel Gooi- en Eemland onder nummer 41192121. Het museum is sinds 1999 officieel opgenomen in het Museumregister van de Nederlandse Museumvereniging en is een erkende Algemeen Nut Beogende Instelling.

Gedurende de afgelopen beleidsperiode (2014-2018) is het nodige bereikt. Er kan met tevredenheid teruggekeken worden omdat de onderlinge samenwerking tussen de medewerkers en tussen bestuur en medewerkers bijzonder goed is.

In het jaar 2018 is het Privacyreglement van het Geologisch Museum Hofland conform de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) vastgesteld, de organisatie is hierop gescreend en alle belanghebbenden, intern en extern zijn hierover geïnformeerd. Het reglement staat op de website van het museum.

De continuïteit van het museum staat enigermate onder druk vanwege de moeizame invulling van vacatures in bestuursfuncties, ook is een punt van aandacht om de bemensing van PR en Sponsoring goed in te vullen. Gelukkig zijn bij andere commissies een aantal vacatures ingevuld door middel van creatieve aanpak, namelijk een banner bij de ingang van museum.

De bezoekersaantallen zijn redelijk stabiel gebleven, tot circa 8400 bezoekers per jaar. Dit aantal blijft enigszins achter op de geformuleerde doelstelling.

---

¹ Een museum is een permanente instelling ten dienste van de gemeenschap en haar ontwikkeling, toegankelijk voor het publiek, niet gericht op het maken van winst, die de materiële getuigenissen van de mens en zijn omgeving verwerft, behoudt, wetenschappelijk onderzoekt, presenteert en hierover informeert voor doeleinden van studie, educatie en genoegen.

2. Missie en visie

2.1 Missie

De missie benadrukt de bestaansgrond van het GMH en de betekenis voor zijn belanghebbenden in de breedste zin. Deze missie vormt de basis van waaruit de visie, de ambitie en de speerpunten van het beleid worden afgeleid. Als enige museum met een natuurhistorisch karakter in de regio Gooi en Vecht en mede door zijn centrale ligging te midden van bos en heide is het GMH uitermate geschikt om zijn belanghebbenden tegen geringe kosten te informeren over de geologische, paleontologische en archeologische ontstaansgeschiedenis van het Gooi in de context van de boeiende en lange geschiedenis van onze aarde.

Onze missie formuleren wij als volgt:

Geologisch Museum Hofland is een voor jong en oud aansprekend podium om kennis te nemen van het Geo-Bio-Historische verhaal van de aarde, met speciale aandacht voor het ontstaan van het Gooi en de oudste menselijke bewoningsgeschiedenis.

2.2 Visie

Een visie geeft aan waardoor het museum zich laat leiden om te doen wat het doet en geeft de gewenste situatie aan. Geologisch Museum Hofland wil zijn:

- een museaal educatief centrum, waar onze bezoekers door middel van de tentoongestelde geologische, mineralogische, paleontologische en archeologische objecten inzicht kunnen verwerven in de samenstelling, bouw en geschiedenis van onze aarde;
- een plaats waar je graag terugkomt vanwege interessante, wisselende tentoonstellingen;
- een instelling die er voortdurend op uit is om kennisoverdracht te bevorderen;
- een instelling die meegaat in de tijd door ook digitale informatie te bieden, vaak aantrekkelijk gemaakt, m.n. voor jongeren, door deze in quizvorm te presenteren.
- een instelling die een maatschappelijk nut nastreeft en geen winstoogmerk heeft.
- een regionaal centrum voor lezingen, cursussen en andere educatieve programma's op aardwetenschappelijk gebied;
- aanbieder van aantrekkelijke lesprogramma's voor het basis- en middelbaar onderwijs;
- ook voor jonge kinderen een geschikte plek om al spelend en knutselend de aarde te ontdekken;
- aanbieder van de mogelijkheid tot zagen, slijpen en polijsten van stenen en het prepareren van fossielen, onder leiding van hiertoe opgeleide medewerkers;
- een instelling waar vrijwilligers van diverse pluimage zich gewaardeerd weten en hun creativiteit en/of andere talenten kunnen ontplooien;
- een eigentijdse instelling die maatschappelijk verantwoord ondernemerschap nastreeft, alsmede duurzaamheid op ecologisch en economisch vlak;
- ook in de toekomst een organisatie die is gebaseerd op werk door vrijwilligers;
- een natuurhistorisch gerichte organisatie die contacten onderhoudt met verwante verenigingen, instituten en musea;
- door zijn ligging en aard een geschikte organisatie om een rol van betekenis te spelen in de mogelijk toekomstige UNESCO Geopark Gooi en Vecht en wellicht Utrechtse Heuvelrug.

3. Sterke en zwakke punten

3.1 Sterke punten

- Een overzicht van onze sterke punten:
- Bezit van een belangwekkende collectie gesteenten, fossielen en mineralen.
- Geregistreerd lid van de Nederlandse Museumvereniging
- Diversiteit in het aanbod door vaste- en wisseltentoonstellingen.
- Eersteklas ligging door centrale positie op de Gooise glaciale stuwwal, omgeven door geliefde wandel- en fietsterreinen van het Goois Natuurreservaat en nabij een grote verscheidenheid aan landschappen. Daarnaast ANWB Gastvrij en Uitgiftepunt VVV.
- Is goed bereikbaar per auto en OV met ruime (gratis) parkeer gelegenheid.
- Betrokken en deskundige vrijwilligers. Goede samenwerking bij het reguliere onderhoud. Er is een vaste ploeg medewerkers, die in geval van nood altijd beschikbaar zijn.
- Educatief sterk door uitgebalanceerde programma's voor Basis - en Voortgezet onderwijs.
- Een goedlopende museumwinkel
- Goede connecties met zowel wetenschappers van universiteiten en musea als ook amateur-geologische organisaties.
- Door te werken met uitsluitend vrijwilligers heeft het museum geen loonkosten, waardoor er bovendien geen personeelsadministratie hoeft te worden gevoerd.
- Bezoekers laten regelmatig horen GMH een gezellig museum te vinden. Onze medewerkers zien hun positieve gevoel over hun inzet beantwoord worden.
- Museum Hofland is bekend in de regio en is gelegen aan de doorgaande weg Laren/Hilversum
- Prachtig aangelegde (stenen)tuin – rolstoeltoegankelijk.
- Vernieuwd atelier, ingericht voor toekomstige initiatieven
- **Zwakke punten:**
- Een overzicht van onze zwakke kanten:
- De slagvaardigheid als museum is beperkt door afhankelijkheid van de beschikbaarheid en inzet van voldoende gekwalificeerde bestuursleden en medewerkers met bepaalde expertise
- De naam van het museum dekt niet meer de in de loop der jaren verbrede inhoud
- Ondanks zijn gunstige ligging kan de aantrekkelijkheid en museale uitstraling altijd beter; nog te weinig passanten die een bezoek brengen
- Prioriteiten stellen in projecten en wisseltentoonstellingen
- Te weinig ruimte voor met name opslag van winkelvoorraad, werkmaterialen en in behandeling zijnde, uit schenkingen verkregen collecties
- De bestuurlijke administratie en -organisatie hebben verdere verbetering nodig op gebied van netwerk mogelijkheden, sponsoring en PR.
- Te weinig jonge medewerkers waardoor uitstraling “stoffig” blijft.
- Niet elke speerpunt commissie is vertegenwoordigd in het bestuur

4. Kansen, bedreigingen en ambities

4.1 Kansen

In 2013 heeft het Goois Natuurreservaat (GNR) financieel bijgedragen aan het te vernieuwen van het vaste expositieonderdeel over ontstaan en ontwikkeling van het Gooi ("Goois Verleden"). Dit uiteraard onder verwijzing naar het GNR als organisatie die zich met de bescherming van het Gooise landschap bezighoudt. Deze ontwikkeling blijft kansen bieden voor verdere toekomstige samenwerking, mogelijk ook met andere organisaties maar dit hele proces vergt tijd en communicatie. Mocht de ontwikkeling tot een UNESCO Geopark verder vormen aannemen dan biedt dit grote kansen voor ons museum. Bij de invulling hiervan worden deskundigen van buiten de eigen organisatie benaderd om de professionaliteit zo goed mogelijk te bewaken. Door vertrekken van leden van Raad van Advies zal het bestuur streven naar nieuwe leden van RvA om deze regelmatig te kunnen raadplegen.

De Stichting GMH heeft een groep donateurs die inmiddels 'Vrienden van het GMH' worden genoemd. Deze groep is echter vrij klein, rond 60 personen. Voor hun bescheiden jaarbijdrage ontvangen Vrienden vrij toegang tot het museum en het contactblad Hofland Journaal. Het is de overtuiging van het bestuur dat op dit terrein meer gedaan kan worden. Dit is voorzien als een van de aandachtspunten na versterking van de PR.

Het contact met de gemeente Laren, eigenaar van de grond en de oudbouw, het voormalige Tolhuis, is door de jaren heen goed geweest. De gemeente heeft het GMH in 2013 in het nieuwe bestemmingsplan Laren-West ten behoeve van mogelijke museumuitbreiding een tweetal bouwvlekken toegekend.

4.2 Bedreigingen

Naast de bovengeschetste kansen voor verdere groei zijn er wel degelijk enkele bedreigingen. Allereerst betreft dit ontwikkelingen binnen de Museumvereniging zelf. Het Museumregister stelt tegenwoordig strengere eisen dan voorheen aan de museale organisaties. Op zich heeft dit kwaliteitsverbetering tot gevolg, iets wat wij uiteraard toejuichen. Tegelijkertijd merken wij dat binnen een organisatie die met louter vrijwilligers draait de implementatie van nieuwe regels lastig is. Enerzijds omdat de medewerkers die er in de praktijk mee te maken krijgen deze niet altijd met begrip ontvangen, anderzijds omdat stringenter regels t.a.v. conservering e.d. extra werk en aandacht met zich meebrengen, wat te koste kan gaan van andere nuttige arbeid. Kortom, het valt in de praktijk bij kleinere musea zoals het onze niet altijd mee om voldoende draagvlak te ontwikkelen voor sommige voorgeschreven procedures.

Door het succes van de Museumkaart stijgt het percentage bezoekende MJK gebruikers ten koste van andere bezoekerscategorieën wat door de vergoeding van een gedeelte van de toegangsprijs een zekere verschraving van de inkomsten per bezoeker oplevert.

Verdere bedreiging van succes vormt de eventuele terugloop van de subsidie voor onderhoud van het Tolhuis door de gemeente Laren. Na de gemeentelijke fusieplannen, is begin 2019 vernomen dat Laren een zelfstandige gemeente blijft. In de relationele sfeer stelt het museumbestuur zich ten doel om zijn medewerkers een positieve werksfeer te bieden. Goed overleg en goede onderlinge communicatie zijn daarom een must. Extra inspanningen, bijvoorbeeld nodig bij het aanpassen van tentoonstellingen of lesprogramma's kunnen niet afgedwongen worden. Hierdoor verlopen arbeidsprocessen in het algemeen trager dan bij een professionele organisatie.

4.3 Ambities

De onder 2.2 beschreven visie geeft aan dat het GMH zeker over de nodige ambities beschikt. Deze richten zich extern vooral op versterking van onze naamsbekendheid en regionale uitstraling en intern op investeren in eigentijdse en aansprekende presentaties en verdere verbetering van de eigen organisatie en financiële positie. Het bestuur heeft te weinig instrumenten om hierin naar wens sturing te geven. De wens is dat het aantal bezoekers constant te houden rond 10.000 in 2024.

Aanpassing aan de moderne ontwikkelingen op het gebied van presentaties en “beleving” is noodzaak, met meer gebruik van interactieve media. Investeren in moderne media vereisen versterking van onze financiële basis, waarvoor subsidies en sponsoring gezocht zal moeten worden. De collectie en daaraan gekoppeld het digitale collectiebestand zal verder moeten uitgroeien en digitaal beschikbaar worden voor onze medewerkers. Dit zal de nodige inspanningen kosten. Aansluiting zal gezocht worden bij de Stichting Nederlandse Natuurhistorische Collecties.

De grondig aangepakte stententuin is een mooie groene attractie bij het museum geworden. Mede door de aanschaf van een slijp- en polijst-machines is er een geheel vernieuwd atelier geopend in het najaar 2018. Vanaf 2019 kunnen diverse slijp- zaag- en polijstactiviteiten en fossielen preparatie als onderdeel aangeboden worden aan de bezoekers en is er een aantrekkelijke activiteit van service bijgekomen. Als zodanig horen de stententuin en atelier nu tot een beter geïntegreerd onderdeel van het museum.

In 2022 viert het museum haar 50-jarig jubileum. De komende jaren zullen de nodige voorbereidingen voor genomen moeten worden om er een bijzonder feest van te maken.

5. Strategie: uitwerking in operationele doelen

5.1 Voortgezette professionalisering van de organisatie

De bestuurlijke organisatie dient zo transparant en slagvaardig mogelijk te zijn. Enkele jaren geleden is hiervoor door instelling van de Hofland Communicatiemap (procedurehandboek), waarin voor alle medewerkers de bestuurlijke organisatie wordt behandeld en de taken geregeld zijn, reeds een goede basis gelegd. Vanwege natuurlijk verloop in de samenstelling van de werkgroepen en een weinig hiërarchische organisatie zal het bestuur er permanent op moeten toezien dat de rol en de verantwoordelijkheden van betrokken partijen (bestuur, werkgroepen, budgethouders, taakeigenaren, coördinatoren, commissies en lossere werkverbanden) helder blijven en dat deze waar nodig verder verduidelijkt worden.

De administratieve organisatie is kwetsbaar. Verbetering van met name de financiële administratie is mogelijk door een duidelijker functiescheiding en verbetering van de controlemogelijkheden op de aspecten juistheid, rechtmatigheid en doelmatigheid van de uitgaven. Daarnaast dient het bestuur ondersteund te blijven met een bescheiden secretariaat voor diverse administratieve werkzaamheden, waaronder de medewerkers- en vriendenadministratie, gewaarborgd zijn.

5.2 Verbetering ruimtelijke faciliteiten.

Om de tentoonstellingscondities zo goed mogelijk te laten zijn is uitbreiding van museale ruimte in een verdere toekomst gewenst. In het voortraject voor een eventuele verbouwing heeft het bestuur van de gemeente Laren toestemming gekregen om in het bestemmingsplan Laren-West een bouwvlek voor uitbreiding op te nemen. Deze bouwvlekken (2) zijn inmiddels in het betreffende plan opgenomen. Naast uitbreiding van expositieruimte is er vooral behoefte aan meer voorzieningen voor de interne organisatie. Een commissie heeft mogelijkheden hierin onderzocht. De door hen gesignaleerde ruimtelijke wensen zijn:

- Meer ruimte voor vaste en tijdelijke tentoonstellingen
- Een gehoorzaal met een capaciteit voor 80 toehoorders
- Een apart collectiedepot met daarin werkruimte voor de collectiebewerking en -registratie.
- Een adequaat uitgeruste ruimte voor gesteentebewerking/atelier
- Voldoende opslagruimtes voor zowel winkelmaterialen als school- en expositiematerialen.
- Een werkplaats annex opslagruimte
- Meer facilitaire ruimtes (toiletten, keukens e.d.)

5.3 Versterking naamsbekendheid en 'Public Relations'

Omdat de 47 jaar geleden gekozen naam Geologisch Museum Hofland feitelijk de lading niet meer volledig dekt van wat het museum nu heeft te bieden aan exposities en educatieve activiteiten, lijkt de tijd gekomen om over naamsverandering na te denken. Nader onderzoek zal moeten uitmaken of naamsverandering de bekendheid significant kan bevorderen en welk type benaming daarvoor het meest effectief is. Na een te nemen bestuursbesluit voor handhaving, dan wel gebruik van een nieuwe naam, zal vervolgens uniformiteit gerealiseerd moeten worden in gedrukte en digitale uitingen.

De website van het museum (www.geologischmuseumhofland.nl) vervult een steeds belangrijkere rol om, naast de meer gewone informatieverschaffing, geïnteresseerden op de hoogte te houden van de diverse museale activiteiten voor volwassenen en jeugd. Uitbreiding van service aan onze belangstellenden, bijvoorbeeld door middel van een regelmatig verschijnende nieuwsbrief kan onze aantrekkingskracht zeker vergroten. De functie Webmaster is nader uitgewerkt en geformaliseerd en er zijn regels vastgesteld om te waarborgen dat er via de verschillende taakgroepen regelmatig informatie richting webmaster gaat.

Er zijn meerdere aan onze verschillende activiteiten aangepaste typen museumfolders aanwezig. Zo wordt de onderwijsinformatie op diverse locaties en scholen verspreid, om zo onze bekendheid in de regio te vergroten. Folders worden regelmatig bijgewerkt. Ten behoeve van bijzondere activiteiten, worden aparte folders en/of affiches gemaakt. Binnen elke werkgroep of commissie zal 1 persoon verantwoordelijk gesteld worden om ervoor te zorgen dat jaarlijks verbeterde teksten aan de PR commissie geleverd worden.

Reclame via de moderne media, met aandacht voor de AVG, zal een punt van aandacht moeten zijn. Het YouTube kanaal kan gebruikt worden om via zelf vervaardigde filmpjes GMH te promoten. Gebruikmaken van Facebook is twijfelachtig. Dit vergt de nodige continuïteit in de berichtgeving en zal alleen zinvol zijn als zulke continuïteit gewaarborgd kan worden. Twitter gebruiken, zoals sommige andere musea doen, zou kunnen, maar dit vereist wel medewerkers die dit aspect graag verzorgen en het is momenteel de vraag of deze er zijn. Dit is een uitdaging voor de komende vijf jaar.

Bij grote, nieuwe wisseltentoonstellingen is het de bedoeling dat er ook voor dat onderdeel een audiotour beschikbaar is. Het schrijven van zulke teksten valt onder verantwoordelijkheid van de museale commissie. Het schrijven en publiceren van grotere, gedrukte brochures zal meer uitzondering dan regel zijn.

Naast rondleidingen, lezingen, cursussen, workshops voor de jeugd, verjaardagspartijtjes en andere kinderactiviteiten is het museum regelmatig aanwezig met een verkoop-/informatiekraam op markten en braderieën in de regio.

Het museum streeft ernaar om themadagen van bevriende aardwetenschappelijk georiënteerde amateurorganisaties op te luisteren met thematische presentaties.

In de komende periode wil het museum proberen meer groepen (bijvoorbeeld ouderen) te bereiken door gericht bepaalde verenigingen die hiervoor in aanmerking komen aan te schrijven en een passend programma aan te bieden.

5.4 Tentoonstellingsbeleid

Het tentoonstellingsbeleid is erop gericht om het juiste evenwicht te vinden tussen educatief, nuttig en aantrekkelijk. De exposities dienen niet een wetenschappelijk doel, maar moeten qua opzet en inhoud wetenschappelijk verantwoord zijn.

Presentatie van de tentoonstellingen

Het museum kent de volgende tentoonstellingen:

- Vaste tentoonstellingen
- Tijdelijke (wissel) tentoonstellingen
- Mini tentoonstellingen

Vaste tentoonstellingen

De permanent tentoongestelde items uit onze collecties zijn te verdelen in paleontologische, mineralogische, petrologische en regionale presentaties. De opzet van deze presentaties in vitrines, diorama's en beeldschermen is zodanig dat ook bezoekers die over een geringe kennis van de geologie beschikken op eenvoudige en aangename wijze hun kennis en inzicht kunnen verdiepen.

- De basis van de paleontologische collectie is het Geo-bio-historische verhaal. Bij deze presentatie wordt de bezoeker meegenomen door de 4,5 miljard jaar lange geschiedenis van de aarde. Informatie over de diverse fossielen en tijdperken kan ook door middel van een audiotour beluisterd worden. Er kan een nog duidelijker verband aangebracht worden tussen de diorama's en de tentoongestelde objecten. De teksten van de gratis beschikbare audiotour zijn in 2013 reeds aangepast.
- De mineralen worden tentoongesteld in een achttal vitrines. Naamkaartjes in de vitrine vormen de enige uitleg. Naar onze huidige inzichten is dit te weinig. Er is een overstap gemaakt van de meer wetenschappelijke presentatie van mineralen en edele stenen naar een meer thematisch gerichte presentatie, waarbij de onderwerpen regelmatig gewisseld kunnen worden. De meer wetenschappelijke achtergrondinformatie zal voor liefhebbers via een interactief scherm opvraagbaar worden. De apart geplaatste UV kast met daarin fluorescerende mineralen en gesteenten dient in een moderner jasje gestoken te worden en moet daarbij herplaatst worden
- Een ander prominent onderdeel van de vaste tentoonstelling is de gesteentecyclus. Een aantal karakteristieke gesteenten kunnen nauwkeurig worden bekeken met een grote loep.

Tegelijkertijd verschijnt er op een grote wandschildering waar op aarde dit type gesteente gevormd wordt. via een beeldscherm is achtergrondinformatie over de samenstelling van de diverse gesteenten op te vragen. De komende jaren zal er uitgebreidere informatie gegeven worden door middel van een audiotour. De aandacht voor platentektoniek kan op verzoek op een wand worden geprojecteerd.

- De regionale presentatie bestaat uit een vernieuwde uitleg over de geologische en archeologische geschiedenis van het Gooi. Het accent ligt bij deze presentatie op het visualiseren van de karakteristieke, door snelle klimaatsveranderingen gestuurde veranderingen van de afgelopen 1 miljoen jaar in het Gooi. Een grote wandschildering geeft de diverse periodes op een aantrekkelijke manier weer. Diorama's, vitrines met stenen, fossielen en archeologische vondsten worden boven, op en onder de tafels tentoongesteld. Door middel van drukknoppen kan de bezoeker computerprogramma's activeren met specifieke uitleg over veel onderwerpen. Een maquette van de Gooise stuwwallen neemt een centrale plaats in.
- Voor de kinderen is een speciale "doehoek" gerealiseerd. Hierin kunnen zij, met behulp van diverse spelelementen zoals een microscoop en een elektrospel, spelenderwijs kennis opdoen over geologische onderwerpen. Ook is in deze "doehoek" een schap vrijgemaakt waar kinderen hun "eigen museum" mogen presenteren gedurende plm. 3 weken. Dit is een overweldigend succes gebleken.

Tijdelijke (wissel) tentoonstellingen

De tijdelijk tentoonstellingen belichten steeds een specifiek deelonderwerp uit de geologie, zoals: de mens, stenen uit de ruimte, specifieke mineralen, Geo-energie e.d. Afhankelijk van het onderwerp en de complexiteit om ze te organiseren hebben ze een looptijd variërend van enkele maanden tot anderhalf jaar. Het streven is om tenminste 1x per jaar een nieuwe wisseltentoonstelling te presenteren. Voor het opzetten van wisseltentoonstellingen maakt het museum regelmatig gebruik van bruikleenvoorwerpen uit andere musea. Onderdelen van de eigen wisseltentoonstelling worden incidenteel aan andere musea uitgeleend.

Mini tentoonstellingen

Tenslotte kennen we nog de "mini tentoonstelling". Dit betreft een bescheiden vitrine die regelmatig wisselende onderwerpen uitlicht voor de bezoeker. De wisselfrequentie van deze expositie is ongeveer 1 - 2 maanden. Het doel is dus specifieke voorwerpen uit te lichten.

Serviceverlening

De service aan onze bezoekers zal verder vergroot worden door uitvoering van onderstaande maatregelen:

- Activiteiten als workshops en gezinsprogramma's, eventueel in samenwerking met natuurverenigingen (GNR, Fietsgilde, Vrienden van het Gooi, IVN, Natuurmonumenten) krijgen toenemende aandacht.
- De stentuin vormt, zeker in het zomerseizoen, een aantrekkelijk buitenelement. In deze tuin die recent grondig is aangepast wordt de samenhang zichtbaar van een evenwichtige en aantrekkelijke beplanting met de daartussen uitgestalde grote zwerfkeien van een 40-tal in ons land voorkomende (zwerf)gesteentetypen.
- Bij de voorbereiding van nieuwe tijdelijke tentoonstellingen dient er nog meer gelet te worden op de mogelijkheid om de interesse van het publiek te trekken (website, media, posters).
- Op zater- en zondagen zijn er steeds gidsen om de bezoekers te begeleiden.

5.5 Educatieve programma's voor Basis- en VO scholen

De Scholenwerkgroep (SWG) streeft naar:

- Participatie van alle scholen in de regio aan de lesprogramma's van het GMH
- Een (verdere) integratie in de lesprogramma's van de tentoongestelde museale collectie, het beeldmateriaal, de gesteentetuin en het Atelier.
- Tenminste één lesprogramma aan te bieden dat nauw samenhangt met het onderwerp van de op dat moment gepresenteerde wisseltentoonstelling.
- De bestaande programma's te (blijven) evalueren op:
  - a) de geschiktheid voor bepaalde leeftijdsgroepen;
  - b) het gebruik van audiovisuele middelen en praktische opdrachten;
  - c) het zelf 'doen en ontdekken'.
  - d) Het verbreden van de competenties van de medewerkers van de SWG zodat de inzetbaarheid voor een grotere diversiteit van groepen en programma's mogelijk is waardoor de continuïteit kan worden geborgd.

5.6 Volwassenen educatie

- Iedere derde zondag van de maand vindt een lezing plaats over een geologisch onderwerp.
- Vanaf 2019 wordt volwassenen de cursus Determinatie stenen aangeboden.
- Nadere aandacht wordt gegeven aan het geven van workshops en cursussen voor volwassenen
- Verder zal in het atelier de cursus slijpen, polijsten worden aangeboden aan externen. Na het behalen van het certificaat kunnen zij zelfstandig, maar wel onder toezicht, aan het werk in het Atelier.

5.7 Collectieregistratie, -documentatie en -preservatie

Collectiesamenstelling gesteenten en mineralen

De gesteentecollectie is binnen Nederland de enige in zijn soort waar de gesteenten niet alleen geregistreerd en gedocumenteerd zijn, maar ook gezaagd en gepolijst. De collectie omvat naast een groot aantal noordelijke en zuidelijke zwerfstenen ook handstukken van hun herkomstgebieden. Verder bevat de collectie sedimentaire structuren, dieptegesteenten en bijzondere gesteenten zoals bijvoorbeeld komatiiet, enkele meteorieten, tektieten, inslaggesteenten en gesteenteartefakten. Daarnaast zijn er enkele aan personen gebonden collecties, zoals die van Lucas Hofland, de grondlegger van het museum en de bijzondere collectie verzameld door de heer Nienhuijs. Verder is er een collectie Wijsman met lokale zwerfstenen, alsmede een collectie Schornagel met waardevolle zwerfstenen en monsters uit Scandinavië. Er is een bescheiden collectie gepolijste natuursteenplakken met hun handelsnamen. Bovendien is er een beperkte collectie van west Europese gesteenten van nu niet meer toegankelijke vindplaatsen, om blijvende vergelijking mogelijk te maken. Tenslotte is er een studiecollectie.

Voor wisseltentoonstellingen wordt een collectie diepte- en vulkanische-gesteenten, en in mindere mate sediment- en metamorfe- gesteenten aangehouden. Ten behoeve van de vaste tentoonstelling is er een kleine collectie samengesteld die de gesteentekringloop illustreert. Noordelijke en zuidelijke zwerfstenen en windkanter worden in de zogenaamde Gooihoek getoond. In de stenentuin buiten het gebouw zijn grote zwerfstenen te bekijken. Aanwezig collectiemateriaal dient naast het kunnen tentoonstellen o.a. als ondersteuning voor tv-opnames (studio's dichtbij), het

illustreer van studieboeken, educatie aan scholen, verzorgen van themadagen van geologische organisaties, verzorging van gesteentecursussen en de opleiding van eigen medewerkers. In het depot zijn als extra gesteenten die voorkomen in en bij een oceanische spreidingszone, naast metamorfe gesteenten, gevormd tijdens subductie van oceanische korst. Tenslotte zijn er gesteenten die de ontwikkeling van de aardkorst in de vroege aarde verduidelijken en die de komst van vrije zuurstof in de oceaan en de atmosfeer aantonen.

Collectiesamenstelling fossielen

Het museum bezit een rijke fossielencollectie, waar de afgelopen jaren een aanzienlijke hoeveelheid mooie stukken aan toegevoegd is. We richten ons nu steeds meer op de ontsluiting ervan. Ook hebben zich de afgelopen tijd een paar nieuwe vrijwilligers bij de groep aangesloten, waardoor onze mogelijkheden aanzienlijk zijn uitgebreid. Er zijn vier projecten waar wij ons de komende jaren mee bezig gaan houden.

De Collectie. Er is nog veel geschonken materiaal dat door ons verwerkt moet worden. Een aanzienlijk deel zal worden afgestoten, maar dat wat we opnemen wordt ondergebracht in een gestandaardiseerde, pragmatische indeling (zowel fysiek, in het depot, als digitaal, in het registratiesysteem) waar we op dit moment de laatste hand aan leggen. Het beheer over de collectie is verdeeld over de leden van de groep, waardoor het verwerken van schenkingen en het determineren en inschrijven van nieuwe stukken in hoog tempo kan gebeuren.

Fotografie. We willen de fossielencollectie, waarvan altijd maar een deel in onze tentoonstellingen te zien kan zijn, graag via internet doorzoekbaar maken. Onze plannen hiervoor zijn nog onvoldoende concreet, dus volgt binnenkort een voorstel.

De Vaste Tentoonstelling. De komende jaren gaan we, kast voor kast, de vaste tentoonstelling over de geschiedenis van het leven op aarde opnieuw inrichten. De bedoeling is om de aandacht te verleggen naar een meer verhalende stijl, waarbij aandacht wordt besteed aan (bijvoorbeeld) ecologische en evolutionaire context. Ook behandelen we vragen over de vorming van fossielen en de reconstructie van uitgestorven soorten.

Fossielencursus. In het voorjaar van 2020 zal er voor het eerst een introductiecursus paleontologie worden gegeven vanuit het GMH. In vier sessies bekwamen we de cursisten in de voornaamste aspecten van de paleontologie, waarbij we zowel theoretische kennis (over de geschiedenis van het leven en de vorming van fossielen) als praktische vaardigheden (zoals het determineren en prepareren van fossielen) behandelen.

Collectie regionale prehistorie

Deze collectie is zeer bescheiden van omvang, omdat de meeste tentoongestelde items in 3-jarige bruikleen zijn gegeven door de provincie Noord-Holland. De geregistreerde objecten worden vooral voor tentoonstellingen, educatie en onderwijs worden gebruikt. Daarnaast is er een kleine "eigen" collectie artefacten, o.a. afkomstig uit het Corversbos en dit materiaal is verkregen uit schenkingen.

Collectie-uitbreiding en -registratie

In de planperiode zal zeker verdere uitbreiding en documentatie plaatsvinden. Het digitale register zal makkelijker toegankelijk moeten worden voor alle medewerkers. Openbare toegankelijkheid via de website wordt nog niet overwogen. In een gezamenlijk computersysteem voor fossielen, mineralen en gesteenten zal ook de verzamelde informatie en literatuurverwijzingen opgeslagen worden. Er wordt nog steeds hard gewerkt aan de digitalisering van de collectie. Elke deelcollectie in een eigen programma. Voor de planperiode is het toevoegen van een foto's bij tenminste de belangrijkste geregistreerde objecten voorzien.

Collectieopslag

De aanwezige collecties liggen opgeslagen in het souterrain van de Nienhuys vleugel. Ze liggen daar afgesloten van de weersinvloeden waaraan ze doorgaans vele duizenden jaren blootgesteld zijn geweest. In het algemeen zijn gesteenten door hun hardheid en minerale samenstelling niet gevoelig voor verschillen in temperatuur en vochtigheid. Het is dan ook niet nodig om speciale klimaatcondities te scheppen, naast de aangelegde verwarming en ventilatiemogelijkheden. Die voorwerpen waarbij wel een speciale voorziening nodig is, bijvoorbeeld om oxidatie te voorkomen, krijgen een aparte bescherming. Er vindt dan in elk geval geen verwerking meer plaats en zo blijven de stukken in goede conditie. Radioactieve mineralen worden niet verzameld. Een nadeel is evenwel dat het souterrain ook gebruikt wordt voor lezingen en cursussen. Dit is een minder ideale omstandigheid, die weliswaar niet schadelijk is voor de collectie items, maar weinig professioneel is. Met het groeien van de collecties, ook in kwalitatief opzicht, zal naar een aparte, niet zomaar voor bezoekers toegankelijke ruimte gestreefd moeten worden.

5.8 Collectiebeleid

De GMH collecties zijn gegroeid door hetzij door aankoop, schenking, dan wel door zelf te verzamelen. Ten aanzien van de tegenwoordig regelmatig binnenkomende schenkingen van amateurs bepalen de leden van de collectiewerkgroep welke items van belang zijn voor aanvulling van de bestaande collectie. Van belang is daarbij dat van deze items ook de vindplaats en geologische situatie bekend is. De overige stukken worden afgestoten en - indien zinvol – aan andere musea aangeboden. Kwaliteit gaat altijd boven kwantiteit. Ook zullen eventueel onderdelen van de bestaande collectie, die vervangen kunnen worden door een beter en vergelijkbaar item, afgestoten worden. Afgezien van de archeologische voorwerpen zijn gesteentes doorgaans niet zeldzaam en daardoor geschikt om bij verkrijging van beter materiaal een minder representatief specimen te vervangen. De Leidraad voor het Afstoten van Museale Objecten (LAMO) dient hierbij als handleiding.

Regels ten aanzien van de collectieopbouw

- **Ad behoud** - De objecten moeten op zodanige wijze opgeborgen worden dat behoud gegarandeerd is. Paleontologische objecten moeten gerestaureerd opgeborgen worden. In het algemeen zijn geen beschermende maatregelen nodig.
- **Ad beheer** – Het beheer van de collecties is toegewezen aan de museale commissie. Een door deze commissie aangewezen en door het bestuur benoemde collectie-manager is daarbij de taakeigenaar ten aanzien van het beheer en de aankopen, terwijl de feitelijke registratie en documentatie is toegewezen aan een uit enkele personen bestaand team.
- **Registratie** - Elk object dat in aanmerking wil komen om aan collectie te worden toegevoegd moet - zo veel als mogelijk is - ten minste over de volgende basale gegevens beschikken: vindplaats, zowel geografisch als ook de stratigrafische positie (ouderdom). Alle objecten worden digitaal geregistreerd.
- **Aanvulling collectie** - De collecties groeien door schenking, overname, aankoop of zelf verzamelde specimen. Bij grote schenkingen, resp. overnames moet van tevoren door de collectiemanager aan de leden van de museale commissie aangegeven worden hoeveel ruimte het nieuwe materiaal in beslag gaat nemen en hoeveel mensuur werk het zal kosten om de schenking te administreren en op de juiste wijze op te slaan.
- **Schenkingsvoorwaarden** - Bij schenkingen/overname worden in principe geen voorwaarden geaccepteerd (dat wil zeggen dat de gever na invulling en ondertekening van het

schenkingsformulier geen eigenaar meer is), hoewel er bij bijzondere omstandigheden altijd over valt te praten. Laatstgenoemde afhankelijk van de museale en cultuurhistorische waarde. De schenkers krijgen naast een schriftelijk/elektronisch dankwoord een afschrift van het formulier waarin de schenking/overname is vastgelegd.

- **Afstoting** - Objecten en collecties kunnen worden verwijderd middels afstoting. Bij afstoting van objecten dient voldaan te worden aan nationale en internationale wetgeving.
- **Verkrijging uit schenking** - Objecten die via schenking in ons bezit komen, maar die al vòòr registratie niet in aanmerking blijken te komen voor opname in de museale collecties, daar ze geen wetenschappelijke-, cultuurhistorische- dan wel museale waarde hebben en de collectie niet verrijken, zullen onmiddellijk afgestoten worden. Indien deze specimen wel een commerciële waarde hebben, kunnen ze ter verkoop in de winkel aangeboden worden. Als ze geen handelswaarde hebben, kunnen ze in de grabbelbak voor de jeugd, of in de bakken met stenen buiten worden gedeponerd, zulks ter medeneming door geïnteresseerden.
- **Tentoonstellen** - Objecten die voor tentoonstellingen uit hun opbergplaatsen gehaald worden of terug gebracht worden, moeten aan de collectie-manager gemeld worden. Op de plek waar het object vandaan komt een duidelijke verwijzing met gegevens waar het object zich op dat moment bevindt.

5.9 Exploitatie winkel

De museumwinkelverkoppen leveren belangrijke extra inkomen op. Ca. 30% van de netto inkomsten komt uit deze bron. Het is daarom van groot belang om de winkel ondanks gebrek aan ruimte en winkelopslag een aantrekkelijke en makkelijk toegankelijke hoek van het museum te laten zijn. Om een goede winkelomzet ook de komende jaren te garanderen staan de volgende stappen op het programma:

- winkelactiviteiten ontwikkelen en promoten via de website;
- investeren in de winkelaankleding en de balieruimte
- winkelassortiment optimaliseren en verder verbeteren winkel inrichting;
- 2x per jaar opruiming eventueel als extra evenement
- digitaal voorraad systeem opzetten en bijhouden, met koppeling aan de kassa
- de winkel blijft vrij toegankelijk voor passanten en dit moet duidelijk zichtbaar zijn;
- het winkelaanbod moet zodanig zijn, dat kopers verleid worden tot museumbezoek;
- lange termijn kostenbesparingen zijn mogelijk door investeringen in duurzame energie en energiezuiniger verlichting.

5.10 Atelier

In 2018 heeft het GMH de installaties van het Atelier voor het zagen-slijpen-polijsten van stenen geheel vernieuwd. Zes slijptafels en de fossiel prepareertafel werden in eigen beheer ontworpen en gebouwd. Met de Atelier anno 2018 beschikt het GMH over moderne en veilige zaag-, slijp- en polijst faciliteiten én een fossiel prepareertafel. Bezoekers kunnen een eigen steen laten zagen en slijpen voor een klein bedrag en kunnen van dichtbij zien hoe een fossiel uit het omringende gesteente wordt 'bevrijd'.

Het Atelier is voor het GMH op de eerste plaats van belang voor het bewerken en verfraaien van stenen en fossielen voor de collectie, tentoonstellingen en voor verkoop in de winkel. Het Atelier staat echter ook uitdrukkelijk open voor bezoekers. Zij kunnen er hun 'eigen (vakantie) steen of

gevonden fossiel laten bewerken. En niet te vergeten laten determineren! Je wilt toch graag kunnen vertellen wat voor 'moois en bijzonders' te hebt gevonden.

Er is een cursus van vijf dagdelen ontwikkeld om te leren omgaan met de machines en het zagen-slijpen-polijsten onder de knie te krijgen. Vanaf 2019 zal de cursus ook worden aangeboden aan externen. Na het behalen van het certificaat kunnen zij zelfstandig (maar wel onder toezicht) aan het werk in het Atelier.

Het Atelier van het GMH zal komende twee jaar actief onder de aandacht worden gebracht van andere organisaties. Cursussen over stenen en fossielen zullen worden ontwikkeld waarin theorie én praktijk samenkomen en die zijn afgestemd op de amateur verzamelaar die nieuwsgierig is naar 'Wat stenen en fossielen ons vertellen'. Het Atelier wil daarmee bijdragen aan het educatief karakter van het GMH.

5.11 Tuinen – Stenentuin

In voorgaande jaren is de stenentuin met beplanting en zithoek grondig onder handen genomen. De stenentuin vormt, zeker in het zomerseizoen, een aantrekkelijk buitenelement. In deze tuin wordt de samenhang zichtbaar van een evenwichtige en aantrekkelijke beplanting met de daartussen uitgestalde grote zwerfkeien van een 40-tal in ons land voorkomende (zwerf)gesteentetypen. Er zijn geen plannen voor een grootscheepse aanpassing van de stenentuin, zowel qua collectie als beplanting.

5.12 Onderhoud en techniek

De groep Onderhoud en Techniek stelt zich ten doel de algehele conditie en voorzieningen van gebouwen van het museum op een dusdanig niveau te brengen en te houden dat

- de veiligheid binnen het museum kan worden gewaarborgd,
- dat het museum voor de bezoeker een aangename plek is om te bezoeken en te vertoeven en
- dat zo veel mogelijk energieneutraal kan worden geopereerd.

De komende 5 jaar zullen derhalve o.a. de volgende werkzaamheden aan de orde komen:

- het onderhouden van de gebouwen conform het Meer Jaren Onderhoudsplan (MJOP)
- het aanpassen van de elektrische voorzieningen conform geaccepteerde normen
- het aanbrengen van voorzieningen die het gebruik van gas en de kosten van energie zullen doen verminderen (zonnecellen, warmtepompen,....)
- het bevorderen van ICT en andere innoverende projecten ter bevordering van de beleving binnen het museum en van minder energieverbruik
- het verder toepassen van LED-verlichting
- het inrichten en beëindigen van wisseltentoonstellingen
- het verbeteren van het aanzicht van de museumgebouwen

5.13 Sponsoring en Vrienden

Er zal de komende jaren nog meer aandacht besteed worden aan sponsoring, subsidiewerving en een goed contact met onze achterban. Met name zal de mogelijkheid van jaarlijkse subsidieverstrekking door derden grondig onderzocht moeten worden. Het kunnen aantrekken van een of meerdere vaste sponsors ter ondersteuning van kosten zou een belangrijke stap vooruit zijn. Deze wensen betekenen dat de Commissie Sponsoring, die het bestuur rechtstreeks terzijde staat

(Fig. 1) een zwaardere rol dan tot dusverre krijgt toebedeeld. Contacten met enkele lokale notarissen zijn inmiddels gelegd om via hun bemiddeling te kunnen werven uit nalatenschappen.

Het museum heeft een vriendenkring van donateurs. Door middel van verspreiding van het kleurige Hofland Journaal worden deze vrienden tenminste 2x per jaar op de hoogte gesteld van de activiteiten van het museum. Deze informatieverschaffing is inmiddels aangevuld met e-mailberichten over lezingen en belangrijke gebeurtenissen (zoals opening van tentoonstellingen en een speciale vriendenbijeenkomst per jaar). Er zal onderzocht worden of het voor potentiële vrienden aantrekkelijker zal zijn om deel uit te maken van een “Vrienden van” organisatie. In elk geval zal door middel van speciale acties en verspreiding van folders geprobeerd worden het aantal donateurs/vrienden te doen stijgen

6. Bedrijfsvoering

6.1 Bestuurlijke organisatie

Gelijkwaardigheid en collegialiteit staan hoog in het GMH vaandel. Echter, om al het werk in goede banen te leiden is een duidelijke organisatie met bijbehorende taakverdeling noodzakelijk. Het bestuur is daarbij eindverantwoordelijk voor de goede gang van zaken. Bestuurlijke verantwoordelijkheid impliceert bevoegdheid. Het bestuur is dan ook (en zoals gesteld in de statuten) als enige instantie bevoegd om namens GMH besluiten te nemen, externe verplichtingen aan te gaan en betalingen te verrichten. Het bestuur kan wel taken en bevoegdheden delegeren aan personen, werkgroepen, commissies etc., maar niet de eindverantwoordelijkheid voor de goede gang van zaken delegeren.

Delegatie impliceert controle. Delegatie heft de eindverantwoordelijkheid van het bestuur niet op. Dat betekent dat het bestuur de taak en de verantwoordelijkheid heeft kwaliteitseisen te stellen aan de werkzaamheden en producten van de commissies en werkgroepen en om te controleren dat aan die kwaliteitseisen wordt voldaan. Het bestuur moet immers verantwoordelijkheid kunnen nemen voor de producten van de werkgroepen en commissies.

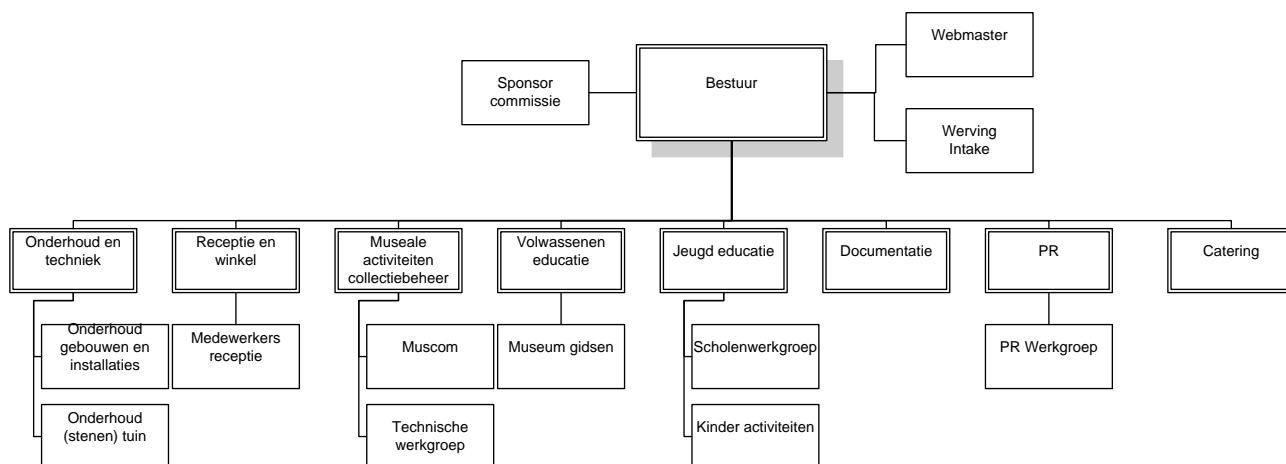
Kortom, het bestuur streeft naar maximale delegatie van taken en bevoegdheden, maar de organisatiestructuur moet wel delegatie en controle ondersteunen.

Het bestuur bestaat uit 5 personen, waarbij de bestuurstaken onderling verdeeld zijn. De samenstelling per ultimo 2018 is als volgt:

- Dhr. G.J. Bosscher – voorzitter, lid museale commissie, gids
- Mevr. L. Vogelenzang de Jong – secretaris, Scholenwerkgroep
- Dhr. R. Kreijger - penningmeester
- Mevr. L. Langeslag – lid (winkel)
- Mevr. H. Kranenburg – lid (receptie)

Het bestuur vergadert maandelijks. Van de vergaderingen worden notulen bijgehouden. Buiten de vergaderingen om houden de leden onderling nauw contact via e-mail en telefoon.

De activiteiten van GMH zijn opgesplitst in 10 zogenoemde ‘kernactiviteiten’ (zie het overzicht, fig. 1), waarbinnen werkgroepen (commissies) actief zijn. De naam ‘kernactiviteiten’ is dus van toepassing op alle ontwikkelde activiteiten, maar sommige zijn meer “core business” dan andere daar zij de reden van bestaan van GMH vormen. De kernactiviteiten zijn: ‘Museale activiteiten-collectiebeheer’, ‘Volwasseneneducatie’ en ‘Jeugdeducatie’. De overige kernactiviteiten zijn ondersteunend en ontlenen hun bestaansrecht aan het feit dat zij de “core business” activiteiten faciliteren.

Figuur 1 – Overzicht van de bestuurlijke organisatie van het GMH

In beginsel is voor iedere kernactiviteit een van de 5 bestuursleden verantwoordelijk, of is de verantwoordelijkheid gedelegeerd aan een medewerker, niet zijnde een bestuurslid. Vanaf 2014 is er voor elke kernactiviteit een budgethouder aangewezen. Deze persoon is verantwoordelijk voor de activiteiten en het budget. In veel gevallen is door het bestuur - en in overleg met de budgethouder - een aantal specifieke taken binnen een kernactiviteit gedefinieerd waarvoor bepaalde medewerkers aanspreekpunt- en de verantwoordelijke zijn. Deze persoon wordt taakeigenaar genoemd. De taakeigenaar is niet noodzakelijkerwijs voorzitter of coördinator van de werkgroep.

Enkele zaken vallen rechtstreeks onder het bestuur. Zo fungeert de webmaster als een zelfstandige eenheid naast het bestuur. Ook de commissies die zich met sponsoring en werving van medewerkers bezig houden en het museumsecretariaat staan het bestuur direct bij. Voor de kernactiviteiten Documentatie en Catering is geen werkgroep (commissie) ingesteld. Er zijn 3 kernactiviteiten met meer dan één werkgroep commissie.

6.2 Financiële administratie.

Er zijn drie financiële administraties: de boekhouding, de administratie van de receptie en de administratie van de winkel. De stichting GMH is niet controleplichtig, en er vindt geen externe controle plaats door een accountant. De administratie wordt jaarlijks gecontroleerd door de kascommissie.

De boekhouding wordt geheel gevoerd door de penningmeester. De boekhouding wordt (grotendeels) gevoerd op kasbasis, waarbij financiële feiten worden vastgelegd op het moment van ontvangst c.q. betaling. De kosten van de winkel en de winkellinkopen worden in de boekhouding geadmistreerd via de rekeningen winkellinkopen hoog tarief, winkellinkopen laag tarief en in- en verkoopkosten winkel.

De administratie van de receptie is een administratie van de entreegelden en de winkelverkoppen. De basisgegevens worden dagelijks vastgelegd door de baliemedewerkers. De penningmeester houdt op basis van deze gegevens een dag-administratie bij van de ontvangen entreegelden en de winkelverkoppen. Deze wordt via een maandelijkse journaalpost verwerkt in het grootboek.

De administratie van de winkel is in feite een voorraadadministratie voor eigen gebruik door de exploitant van de winkel. In zijn huidige vorm is de administratie van de winkel niet geïntegreerd met

de boekhouding. Het eventueel opzetten van een geïntegreerde administratie wordt niet overwogen: dit zou een forse inspanning vergen zonder dat dit tot verdere inzichten zou leiden.

6.3 Financiën

Bestedingsbeleid

De volgende typen geldstromen worden onderscheiden:

- Lopende ontvangsten. Dit zijn de frequent plaatsvindende ontvangsten zoals entreegelden, winst op de museumwinkel en donaties. De uitgaven vloeien rechtstreeks voort uit de dagelijkse activiteiten. Ze zijn niet of nauwelijks uit te stellen, de beleidsvrijheid is beperkt.
- Lopende uitgaven. Dit zijn de normale uitgaven voor klein onderhoud, energie en water, verzekeringen, catering, e.d.
- Investerings. Dit zijn de uitgaven gedaan om nieuwe exposities te organiseren, aankopen te doen, of om bestaande installaties te vervangen.
- Groot onderhoud: De uitgave in het kader van het bestaande Meerjaren Onderhoud plan (MJOP). De beleidsvrijheid is aanzienlijk: binnen de grenzen van wat is afgesproken met de planopstellers kan gekozen worden uit meer of minder grondig onderhoud.

Het bestedingsbeleid met betrekking tot de uitgavencategorieën wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld, in overleg met de diverse budgethouders.

Structuur lopende ontvangsten en uitgaven

De structuur van de lopende ontvangsten was in 2018 als volgt:

Ontvangsten entree	45,8%
Winkelomzet	25,7%
Exploitatiesubsidies	16,3%
Rente ontvangsten	4,4%
Donateursbijdragen	3,3%
Eenmalige subsidies	2,4%
Giften en overige donaties	1,4%
Overige ontvangsten en diensten	0,6%

De structuur van de lopende uitgaven was als volgt:

Vrijwilligersvoorzieningen	17,1%
Energie en water	16,0%
Winkelinkoop	14,1%
Verzekeringen	8,8%
Klein onderhoud gebouwen	5,2%
Belastingen en heffingen	5,1%
Publiciteit	4,6%
Overige algemene bedrijfskosten	4,5%
Audiogids systeem	4,1%
Kosten werkgroepen	3,8%
Telecommunicatie	2,6%
Bestuur en representatie	2,2%
In- en verkoopkosten winkel	2,2%
Kantine en huishouding	2,2%

Erfpacht	2,1%
Administratie en kantoor	1,5%
Afvoer bedrijfsafval	1,2%
Kleine inventaris	1,0%
Bank- en rentekosten	0,9%
Lidmaatschappen	0,8%

Vermogensbeheer

Er worden geen gelden risicovol belegd. Financieel vermogen dat niet op korte termijn noodzakelijk is voor de bedrijfsvoering wordt belegd op spaarrekeningen. De spaarrekeningen zijn over 4 instellingen verdeeld.

De financiële situatie op langere termijn.

Op basis van de cijfers van het afgelopen jaar kan de volgende projectie worden opgesteld.

- Lopende ontvangsten per jaar: ca. € 70.000 per jaar
- Lopende uitgaven per jaar: ca. € 50.000 per jaar
- Exploitatiesaldo per jaar: ca. € 20.000 per jaar

- Benodigd voor groot onderhoud: ca. € 10.000 per jaar
- Benodigd voor vervangingsinvesteringen: ca. € 15.000 per jaar
- Uitbreidingsinvesteringen: pro memorie

Hierbij dient te worden opgemerkt dat de lopende uitgaven een tendens tot stijgen vertonen en dat de ruimte voor vergroting van de ontvangsten beperkt is.

Bovenstaande cijfers impliceren dat er geleidelijk op de financiële reserves zal worden ingeteerd. Gelet op de bestaande reserves leidt deze situatie naar verwachting niet op korte termijn tot problemen. Het is echter gewenst om aanvullende financiering via sponsoring te vinden.

6.4 Veiligheid

Het GMH wil de veiligheid binnen het museum bevorderen voor alle belanghebbenden waaronder medewerkers, bezoekers, leveranciers en aannemers. Vanaf 2009 heeft de gemeente Laren twee verzekeringspakketten afgesloten die de risico's van vrijwilligerswerk zoveel mogelijk afdekken. Deze verzekeringen gelden voor alle vrijwilligers die bij het museum als medewerker zijn geregistreerd. Het museum is aangesloten bij een beveiligingsorganisatie (Gooiland Beveiligingen). De veiligheid binnen en buiten het museum wordt gewaarborgd door de gebouwen goed te onderhouden en door te voldoen aan geldende voorschriften en (huis)regels, zoals:

- de brandweervoorschriften, die jaarlijks gecontroleerd worden;
- het bevorderen van de persoonlijke veiligheid binnen het museum en de museumgronden. Vermeld zij hier dat het betreden van de stentuin, waar geen toezicht is, op eigen risico geschiedt, welke beperking bij het betreden zichtbaar is.
- het anti inbraakalarm, dat de mogelijkheden tot roof van of schade aan in- en uitwendig roerend goed (collectie, museumstukken en apparatuur, loden dakbedekking) beperkt.
- het registreren van incidenten en het daarvan leren op het gerelateerde risico (= kans x effect). Bij hoge risico's wordt eventueel de PDCA-methode toegepast om tot

risicovermindering te komen. Voorlopig wordt niet overwogen om deel te nemen aan het incidentenregistratiesysteem DICE.

- het jaarlijks bijhouden van en oefenen met het calamiteitenplan

Prioriteit zal worden gegeven aan de volgende activiteiten:.

- Het minstens een keer per jaar organiseren van een veiligheidsworkshop voor medewerkers.
- Het completeren van de afrastering rond het museum.
- Het bijhouden van de calamiteitsinstructies.
- Het regelmatig oefenen met het seniorenalarmsysteem.
- Aanschaf AED in combinatie met reanimatiecursussen.

Laren, 27 maart 2019

Het Bestuur